herpy

FRØER

Oriental Fire-bellied Toad

Bombina orientalis

Bombina orientalis er en robust, halvt vandlevende frø på 4-6 cm med grøn, vortet ryg og en knaldrød, sortplettet bug, som den viser frem, når den føler sig truet. Den er aktiv om dagen, tåler stuetemperatur, tager villigt almindelige foderinsekter og kan leve i mange år. Derfor er den en af de bedste arter at begynde med, hvis du vil holde frøer.

Familie: Bombinatoridae Tidligere navn: *Bombinator orientalis* Udgivet 15. november 2026 **Mild hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**4-6 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-20 år**
Aktiv	**Dag og skumring**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde og tempereret skov og eng**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 40 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 5-10 cm
Vandtemperatur	**18-22 °C**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Vinterhvile	**3-8 °C** 8-12 uger
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**12-18 mdr.**
Æg pr. lægning	**2-150**
Lægninger pr. år	**2-8**
Klækning	**3-10 dage** ved 15-25 °C
Larvetid	**30-90 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke opført på CITES ifølge opslagstabellen, så der kræves ingen CITES-papirer. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og er derfor udeladt. Sæt aldrig dyr ud: arten kan krydse sig med de europæiske arter af slægten Bombina og kan bære chytridsvampe.

Om arten

Bombina orientalis er en lille, flad og kompakt frø med rundt hoved, fremstående øjne og trekantede til hjerteformede pupiller, som er typiske for slægten. Ryggen er græsgrøn til grønbrun eller brun med sorte pletter og dækket af tydelige vorter. Bugen er kraftigt rød til orangerød med et net af sorte pletter, og også tæernes spidser er røde. Den røde farve kommer fra

karotenoider i føden, så opdrættede dyr, der ikke får dem, får en gul bug (se Foder). I terrarierne findes også blå, delvis sorte og gule albinoformer.

Voksne dyr bliver 4-6 cm fra snude til kloak. Hannen er slankere end hunnen, men har kraftigere arme, grovere og mere vortet hud og bedre udviklede svømmehuder på bagfødderne. I yngletiden får han mørke brunstpuder på underarmenes inderside. Hunnen er rundere og mere kraftigt bygget. Vægten er ikke dokumenteret.

Arten blev beskrevet af Boulenger i 1890 som *Bombinator orientalis* ud fra dyr fra Yantai i det nordøstlige Kina. Der har været beskrevet to underarter, men nyere genetiske undersøgelser støtter, at *B. orientalis* er én art med flere former.

Farverne er en advarsel. Huden indeholder en blanding af giftstoffer, bl.a. bombinin, og ved fare afgiver frøen et hvidligt, bittert sekret, mest fra baglår og bug. Bliver den angrebet, svajer den ryggen og løfter hoved, arme og ben, så den røde bug lyser mod angriberen. Dyr i terrarier gør det sjældent, fordi de hurtigt lærer, at mennesker ikke er farlige. For mennesker er sekretet ufarligt på hel hud, men kommer det i øjne, næse eller mund, svier det og giver løbende øjne og næse, der minder om høfeber og går over af sig selv. Hudgiften er derfor sat til mild: vask hænder, hver gang du har rørt ved dyret, vandet eller indretningen.

I terrariet er arten nysgerrig, aktiv og sidder ofte åbent fremme. Dyrene bliver hurtigt så trygge, at de tager foder fra en pincet.

Udbredelse og levested

Bombina orientalis lever i Nordøstasien: det nordøstlige Kina, hele Koreahalvøen og det yderste sydøstlige Rusland (Primorje og egnen omkring Khabarovsk). I Rusland er den sjælden, og den nordligste kendte forekomst ligger ved 48° 40' nord. Japan har tidligere været nævnt, men arten er ikke fundet dér, og landet er ikke med på kortet.

Der findes udsatte bestande uden for det oprindelige område, bl.a. ved Beijing og i Shandong i Kina, og der er meldt om undslupne dyr i Florida. De hører ikke med til den naturlige udbredelse. Arten må aldrig sættes ud i Europa, hvor den kan krydse sig med de hjemmehørende arter af slægten *Bombina*.

> **Oprindelig udbredelse:** Kina, Nordkorea, Sydkorea og Rusland.

LEVESTED

B. orientalis er en lavlandsart, der mest findes op til omkring 500 m og enkelte steder op til 1.100 m. Den foretrækker små, gerne midlertidige vandsamlinger i blandskov, græsland, krat og sump: vandhuller, grøfter, oversvømmede enge, åer med langsomt vand, rismarker og vandfyldte hjulspor. Arten er tålsom over for menneskers indgreb og er set yngle i stærkt forurenet vand.

Om sommeren opholder dyrene sig mest i eller ved vandet, hvor de ligger i overfladen eller på flydende planter. Om sensommeren går mange på land, op til et par hundrede meter fra vandet. Arten er aktiv hele dagen med en top i skumringen og den tidlige aften. Vinterhvilen varer i de nordlige bestande fra slutningen af september til slutningen af april eller starten af maj, og dyrene overvintrer på land i frostfrie skjul som rådne træstammer, stendynger og løv.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Bombina orientalis tilbringer meget af tiden i vandet, så den skal have et akvaterrarie, hvor omkring to tredjedele af bundfladen er vand og en tredjedel land. Til op til fem voksne dyr er 60 × 30 × 30 cm et absolut minimum, og 80 × 50 × 40 cm er bedre. Voksne dyr af denne størrelse skal have en højde på mindst 36 cm, så faktaboksen viser 60 × 30 × 40 cm til fire dyr. En gruppe på op til ti dyr passer i 80-100 × 50 × 40 cm. Arten trives bedst i en gruppe på mindst fire, gerne med lige mange hanner og hunner eller flest hunner.

Vand og land kan adskilles af en 5-16 cm høj glasrude, der limes i, eller af store sten, kork og rødder. Landdelen får et drænlag af grus eller ekspanderet ler med ugødet jord ovenpå, dækket af mos og løv. Rødder, sten og korkbark giver huler og sprækker at gemme sig i. Bregner, javamos, pothos, ficus og dracaena trives fint og kan hænge ud over vandet, så det bliver lettere at kravle op. Vanddelen kan have grus eller sand i bunden, undervandsplanter og flydende planter, som dyrene gerne ligger på, men der skal også være åbent vand.

Et glasterrarie med ventilation i siden er bedre end et akvarium, fordi dyrene opfatter en hånd ovenfra som en fare, og fordi et akvarium er dårligt ventileret. Låget skal slutte helt tæt, for især ungerne kan kravle op ad lodret glas. Hold aldrig *B. orientalis* sammen med andre arter af slægten, da de krydser sig, og fjern rester af foder hurtigt.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Arten klarer sig fint ved stuetemperatur. Om dagen er 22-28 °C passende, og om natten må det gerne falde til 16-20 °C. Det er godt med forskel i terrariet: varmest under lyset, køligere i skjulene. Normalt kan belysningen alene give den varme, der skal til. Er stuen for kold, så sæt en varmemåtte eller et varmekabel på siden eller under en del af bunden, aldrig under hele bunden. Undgå længere perioder over 28 °C, og stil ikke terrariet i direkte sol.

En vinterhvile er sund for arten og nødvendig, hvis du vil have den til at yngle. Sænk temperaturen og lysperioden gradvis i løbet af efteråret, og stop fodringen 2-3 uger før, så tarmen er tom. Dyrene overvintrer ved 3-8 °C i 8-12 uger, fx i en kold kælder eller et køleskab, hver for sig eller sammen i små plastbokse halvt fyldt med fugtigt mos. Tjek dem mindst en gang om ugen. Dyrene taber sig næsten ikke i dvalen. Bagefter skal de et par dage i en boks med få millimeter vand ved stuetemperatur, før de får foder igen og kommer tilbage i terrariet. Kun sunde, velnærede dyr bør gå i vinterhvile.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 50-80 %. Den store vanddel gør det meste af arbejdet, så det er sjældent nødvendigt at sprøjte mere end let en gang om dagen på landdelen, især i en tør stue om vinteren. Mosset og jorden på landdelen skal være fugtige, men ikke våde, og der skal være fugtige skjul.

God ventilation er lige så vigtig som fugten. Stillestående, mættet luft giver skimmel og bakterier, så luk aldrig ventilationen helt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Vandet skal være 5-10 cm dybt, og dyrene skal altid let kunne komme op, fx ad en skrå rod, flade sten eller planter. *B. orientalis* svømmer sjældent under vandet, men ligger gerne i overfladen. Vandet behøver ingen varme og ligger normalt af sig selv på 18-22 °C. Arten lever i stillestående vand og skal ikke have strøm, men et lille filter med svag udstrømning hjælper med at holde vandet rent.

Arten stiller ingen særlige krav til vandet, og almindeligt postevand kan bruges, når klor og chloramin er fjernet med et vandbehandlingsmiddel, eller når vandet har stået natten over. Skift halvdelen af vandet eller det hele hver eller hver anden uge, og oftere uden filter eller i et lille terrarie. Padder optager stoffer gennem huden, så der må aldrig komme sæbe, rengøringsmidler, håndcreme eller insektmidler i vandet.

LYS OG UVB

Giv 12-14 timers lys om sommeren og lidt kortere dage forår og efterår, styret af et tænd-sluk-ur. En LED-armatur eller et lysstofrør giver grundlyset, og en svag spot over landdelen kan give en lun soleplads.

UVB anbefales. I et forsøg med *B. orientalis* fik frøer med UVB højere indhold af D3-vitamin i blodet, et stærkere skelet og hurtigere deres naturlige farver end frøer uden, selv om alle fik D3 gennem foderet. Brug et svagt UVB-rør (Ferguson-zone 1) over den ene ende af landdelen, og sørg for skygge i resten af terrariet. Zonen er almindelig praksis, ikke målt for arten.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

B. orientalis kan ikke skyde tungen ud, men fanger byttet med et hop på et par cm og propper større bytte ind med forbenene. Foderet skal bevæge sig, og døde dyr bliver normalt ikke taget. Giv almindelige foderinsekter i passende størrelse: fårekyllinger, grillearter, fluer, bananfluer, sølvfisk, bænkebidere, bladlus, regnorme og små snegle. Melorme er fede og bør kun gives en gang imellem, og fluelarver bør undgås, fordi de ofte passerer ufordøjede. Tubifex og vandlopper skal skylles grundigt og kun komme fra opdræt, da dyr fra naturen kan bære chytridsvamp.

Voksne dyr fodres 2-3 gange om ugen, unger hver dag. Giv kun så meget, som de voksne kan tage på få minutter, for ellers gemmer resten sig eller drukner i vandet.

Fodr foderdyrene godt i et par dage, før de gives videre, og drys dem med et vitamin- og mineralpulver ved hver anden eller tredje fodring. Til unger drysses ved hver fodring. Bugens røde farve kræver karotenoider: gulerødder, rød peber, persille og spinat til foderdyrene eller et pulver med canthaxanthin. Uden dem bliver opdrættede dyr gule på bugen. Det skader dem ikke, og farven kan rettes senere med det rette foder.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er nysgerrig og aktiv det meste af dagen og ses ofte åbent fremme på land eller i vandet. *B. orientalis* er selskabelig og kan holdes i par eller grupper, og kønnene kan gå sammen hele året. I yngletiden bliver der livligt i terrariet: hannerne skubber rivaler væk med bagbenene og klamrer sig til alt, der bevæger sig, også andre hanner, som så udstøder et befrielseskald.

Kaldet er svagt og kort og dannes ved indånding, ikke ved udånding som hos de fleste frøer. Hannerne kalder i overfladen om aftenen, nogle gange i timevis, men så lavt, at det sjældent generer nogen i huset.

Tag kun dyrene op, når det er nødvendigt. Huden er sart, og sekretet kan irritere øjne og mund. Brug våde hænder eller en ren, fugtig plastbøtte, og vask hænder bagefter. Ved rengøring flyttes dyrene i en plastboks med fugtigt køkkenpapir og låg med lufthuller.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kendes på grovere, mere vortet hud, slankere krop, kraftigere arme og større svømmehud. I yngletiden får de mørke brunstpuder på underarmenes inderside, og de begynder allerede at vise sig under vinterhvilen. Hunnerne er rundere, og efter vinteren bliver de tykkere, fordi de har æg i kroppen.

Unger, der fodres godt, når 3-4 cm på et halvt år og bliver kønsmodne efter omkring 1-1,5 år. Fuld voksenstørrelse når de efter 2-3 år. Den nemmeste måde at sikre sig et par på er at købe en gruppe på fire eller flere.

PARRING

Vinterhvilen er forudsætningen for avl, og der kommer kun sjældent æg uden. Kort efter dvalen begynder hannerne at kalde, mens de flyder i overfladen. Et fald i lufttrykket før regnvejr giver mere kald, og du kan hjælpe med vandskift med køligere vand og sprøjtning. Parringstiden varer fra forår til sensommer, og i naturen yngler arten fra maj til midten af august.

Når en hun er klar, griber hannen hende om lænden foran baglårene. Parret kan sidde sammen i flere dage, indtil æglægningen sker i vandet, ofte udløst af regn om aftenen. Sidder et par sammen, kan de flyttes til et separat æglægningskar, så æggene ikke skal samles op i hele terrariet.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges i små klumper på op til 20 æg, som hæftes på vandplanter, sten eller andet i vandet. Ved hver æglægning kommer der fra to til flere dusin æg, hos store, ældre hunner op til 100-150. Hunnen lægger æg 2-4 gange om sommeren, sommetider op til 8 gange, og en velnæret hun kan nå omkring 350 æg på en sæson. Antallet falder normalt for hver lægning. Der er ingen yngelpleje, og de voksne æder gerne æg og haletudser.

Lad æggene ligge en dag, før de flyttes, for befrugtningen sker ofte først efter nogle timer. Flyt dem derefter til et separat kar. Haletudserne kan opdrættes i flok, når de er nogenlunde lige store, men giv hver haletudse 1-2 liter vand, for i tætte flokke hæmmer de hinandens vækst. Lidt grus i bunden og nogle vandplanter er nok. Skift en del af vandet næsten hver dag, men ikke det hele på en gang. Fjern hvide, ubefrugtede æg, før de mugner.

De første dage lever larverne af blommen. Derefter fodres flere gange om dagen med små portioner: fiskefoderflager, skoldede brændenælder, mælkebøtte, salat og løv, suppleret med vandlopper, artemia eller hakket tubifex.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Æggene klækker efter 3-10 dage, afhængigt af temperaturen. Vandet kan ligge på 15-25 °C, men den lave ende giver en langsommere udvikling, større haletudser og kraftigere unger. Ved stuetemperatur får haletudserne bagben efter 1-3 uger og forben efter yderligere 1-2 uger, så forvandlingen er overstået efter omkring en måned. I køligt vand tager det længere, og i naturen begynder forvandlingen efter 10-14 uger. Faktaboksen viser derfor 30-90 dage.

Når forbenene bryder frem, skal haletudserne over i et kar med få millimeter vand og mange sten og korkstykker, som de let kan kravle op på, eller i en boks med fugtigt køkkenpapir, stillet skråt, så der står en smule vand i den ene ende. Ellers drukner de let. Det tager nogle dage, før halen er helt væk, og ungerne måler så 9-25 mm, afhængigt af temperaturen under opvæksten.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne opdrættes i små plastbokse eller terrarier med fugtigt køkkenpapir i starten og senere mos og andet fugtigt underlag med korkbark og planter som skjul. De begynder først at æde, når halen næsten er væk. De første fire uger skal de have rigeligt med små foderdyr som bananfluer, springhaler og små fårekyllinger, for de er ikke dygtige jægere endnu.

Drys altid foderet med vitamin- og mineralpulver, for de hurtigt voksende unger får let knoglesygdom. Ungerne er olivenbrune ovenpå og hvidlige til lyserøde under bugen. Efter omkring fire uger bliver ryggen grøn, og bugen får farve, hvis foderet indeholder karotenoider. Efter et halvt år er de 3-4 cm og kan flytte ind i et almindeligt akvaterrarie.

Sundhed og typiske fejl

B. orientalis er hårdfør, og de fleste problemer skyldes fejl i pasningen:

- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*). Arten kan både bære og blive syg af den og kan også sprede *B. salamandrivorans*, der er dødelig for salamandre. Hold nye dyr i karantæne, og få dem testet med en hudpodning.
- Knoglesygdom hos unger, når foderet ikke drysses med vitaminer og mineraler. Tegnene er skæve eller korte lemmer og dårlig vækst.
- Gul bug hos opdrættede dyr uden karotenoider i foderet. Det er kun et kosmetisk problem.
- Hudinfektioner ved snavset vand. Skift vand jævnligt, og fjern madrester.
- Overophedning ved længere tid over 28 °C eller direkte sol.
- Fedme ved for meget og for fedt foder, fx mange melorme.

Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis et dyr holder op med at æde, får røde pletter, hævelser eller sår, eller sidder sløvt og ikke reagerer.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.